

Studie över
organisationens betydelse
för
antibiotikaförskrivningen

Stramadagen 2015 05 07

Studie över faktorer som påverkar läkares beteende vid förskrivning av antibiotika

Katarina Hedin, Malin André, Hedvig Gröndahl,
Eva-Lena Strandberg, Annika Brorsson, Sigvard Mölstedt

Uppdrag från Folkhälsomyndigheten

Material

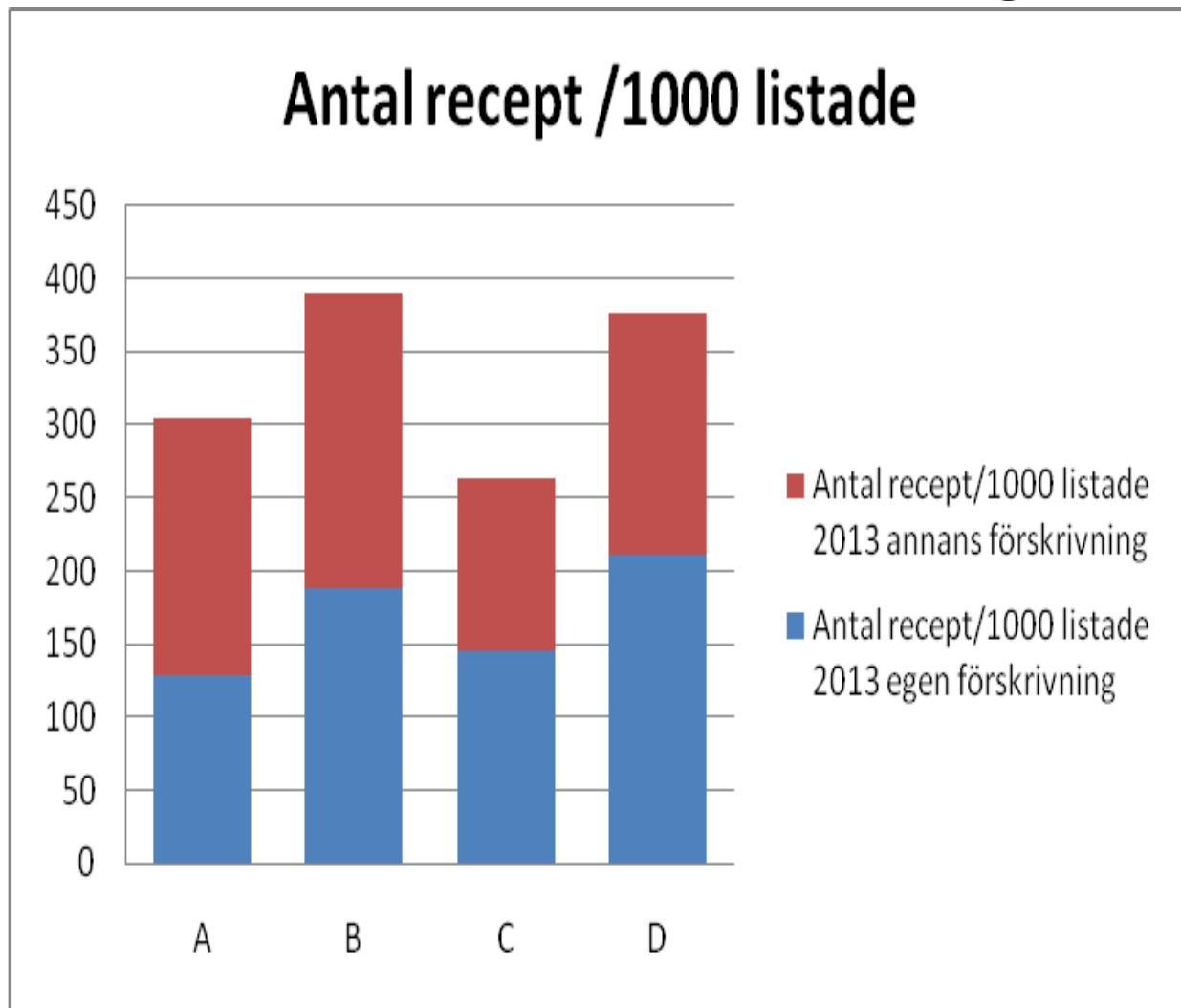
- 4 vårdcentraler (listade 8000-14000)
2 i vardera sjukvårdsområde
södra och mellersta Sverige
- Högre respektive lägre
antibiotikaföreskrivning/1000 listade vt 2013
- Offentligt drivna
- Motsvarande ersättningsystem

Mixed method study

- 2 forskare på varje VC par
- 1 allmänläkare 1 samhällsvetare
- Intervjuer av chefer (4), läkare (18) och sjuksköterskor (15)
- Observationer (5-10 d)
- Patientenkäter
- Läkares audit
- Förskrivningsdata

Resultat

Antibiotikaförskrivning

Sammanlagt resultat

Lågförskrivande enheter

- Gemensam praxis för handläggning av luftvägsinfektioner
  - Systematisk triagering av rätt patient till egenvård respektive läkarbesök
  - Upplevda patientförväntningar
  - Läkarens diagnostik
  - Organisation och ledarskap

Systematisk triagering av rätt patient till egenvård respektive läkarbesök

- Sjuksköterskornas triagering betydelsfull för följsamhet till riktlinjer
  - Gemensamma rutiner
- Patienten som behöver egenvårdsråd ska inte i onödan utsättas för läkarbesök och onödig provtagning
- Sjukvårdsrådgivning uppvärderad

Patientförväntningar

- På lågförskrivande VC

Upplevde man att patienters förväntan på antibiotika minskat, till skillnad från högförskrivande

Patientcentrerad konsultation användes ofta

Patientförväntningar

Lågförskrivande jämfört med högförskrivande VC
Patientenkät

- På lågförskrivande enheter:

Färre patienter upplevde det lätt få tid för
läkarbesök ($p=0,012$)

Läkarens diagnostik

Läkarnas audit

- På lågförskrivande enheter:

Fler besök bedömdes som lindrig infektion

($p=0.012$)

Färre besök bedömdes som medelsvår infektion

($p=0.009$)

Fler besök med diagnos ÖLI ($p=0.045$)

Färre besök med diagnos pneumoni ($p=0.005$) och tonsillit ($p=0.019$)

Läkarens diagnostik

Läkarnas audit

- På högförskrivande enheter togs oftare

Något prov ($p < 0.001$)

StrepA ($p = 0.007$)

CRP ($p = 0.007$)

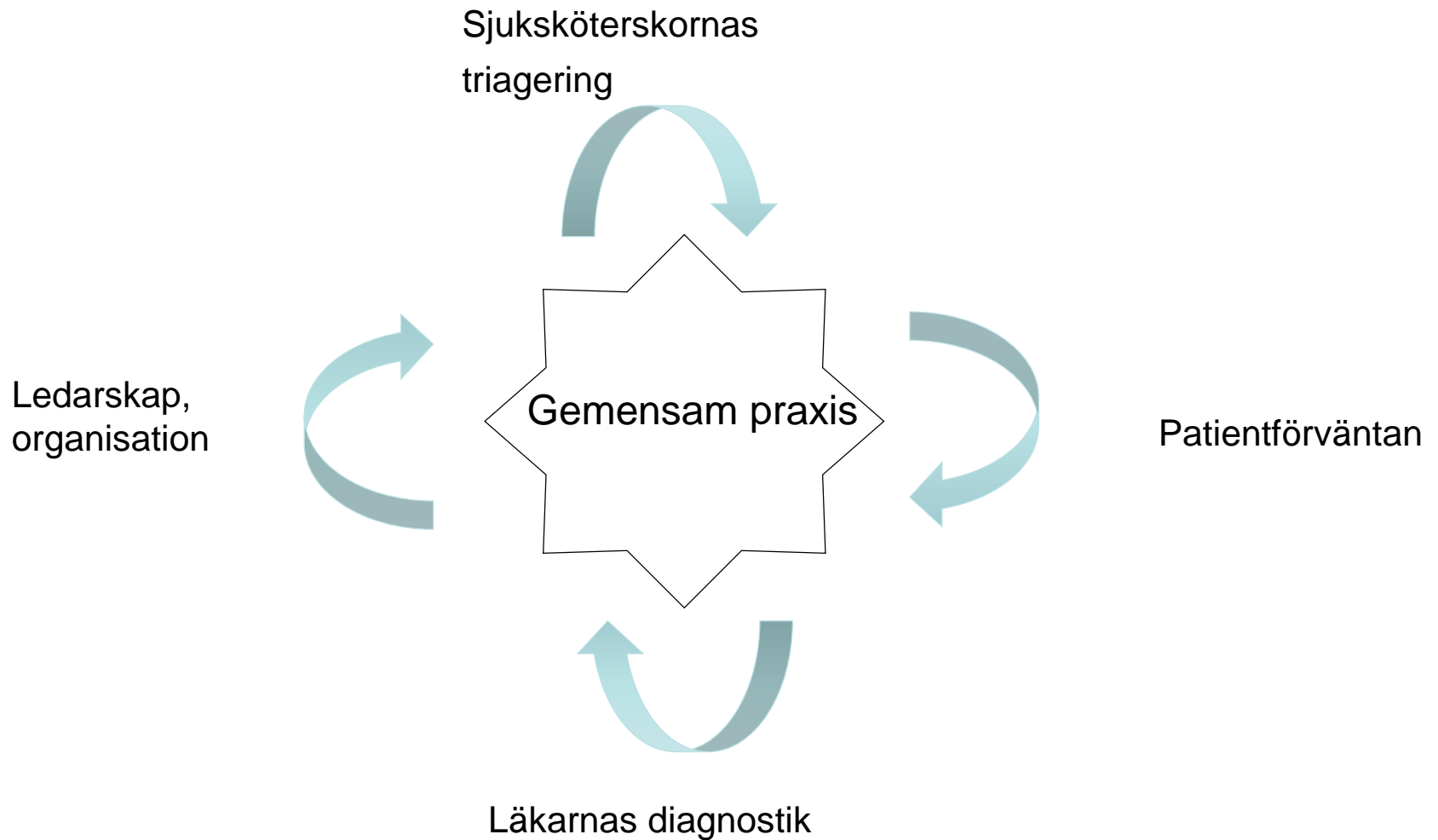
Läkarens diagnostik

- På lågförskrivande vårdcentraler
Diagnostik och provtagning enligt riktlinjer
t.ex använda Centorkritier, CRP bara vid nedre
luftvägsinfektion
- Läkares förskrivningsprofil
- Diagnos för att rättfärdiga (Howie)
- Prover, ffa CRP underhåller idé om bakteriell
infektion

Organisation och ledarskap

- Ledarskap och stöd till lokala opinionsledare
- Tid och forum för diskussion om handläggning av patienter med luftvägsinfektioner inom och mellan yrkesgrupper
- Schemalagd fortbildning
- Interprofessionellt samarbete

Vad bidrar till följsamhet till riktlinjer?

- Medicinen en praktik, där kulturen och relationer mellan personalen på arbetsplatsen är avgörande för patientarbetet. Det är i de dagliga samtalen som lärande och praktik utvecklas (Gabbay och le May, Colin Coles)

Internaliserad och kollektiv kunskap bildas genom att en mängd faktorer bearbetas

Bild Annika Andén

Konklusion

- Ledning behöver ge stöd till personer som tillsammans kan verka som lokala opinionsledare (läkare och sjuksköterska).
- Uppdragsgivare och chefer behöver värna tid och utrymme för gemensamma medicinska diskussioner och fortbildning för att skapa en gemensam praxis
- Utveckla IT-systemen så att medarbetare enkelt kan ta ut förskrivningsstatistik som underlag för interna diskussioner

From good to great

patients

phone counselling

nurses

self care

doctor appointment

Doctor (3-10)

RADT, CRP

antibiotic prescribing

manager

leadership
discussions
education

From good to great

patients

phone counselling

nurses

self care

doctor appointment

Doctor (3-10)

RADT, CRP

antibiotic prescribing

manager

leadership
discussions
education